

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

Ringmajanduse teekaart

31.10.2023

KLIIMAMINISTEERIUM

KESKKONNAAGENTUUR

SINTEF

Iceland
Liechtenstein
Norway grants₁

Ringmajanduse võimekuse tõstmine

Sisukord	2
Üldine eesmärk ja struktuur	3
Ringmajanduse teekaart	4
Toetusmeetmed	6
Taastekava	6
Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020	7
Perioodi 2021-2027 Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava	7
Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023-2027	11
Interreg	12
Muud toetusmeetmed	13
Algatused	14
Ringmajanduse algatused	14
Rohepöörde tegevuskava	15
Muud strateegiad, eelnõud ja projektid	16
Teekaardid	19
Rohepöörde tegevusplaan 2023-2025	19
Ringbiomajanduse teekaart	19
Jäätmekava	20
Turismistrateegia 2022-2025	20
Läänemerega seotud eesmärgid	22
Kohalike omavalitsuste ringmajanduse võimekuse tõstmise teekaardid	22
Teiste riikide kogemus ringmajanduse teekaartidega	23
Strateegiline- ja õigusraam	23
Rahvusvahelised konventsioonid ja EL taseme õigusraam, juhendid, kokkulepped	23
Siseriiklikud õigusaktid, strateegiad, arengukavad ja seotud tegevuskavad	24
Siseriiklikud kavad, tegevuskavad, teekaardid, uuringud ja analüüsid	24
Jäätmed	25
Pakendid	26
2024-2030	28
2035 eesmärgid	32
2050 eesmärgid	33
Teekaardi loomise meetodika	34
Teekaardi rakendamine	34

Üldine eesmärk ja struktuur

Ringmajanduse visioon: Eestis on toimiv ringse tootmise ja tarbimise süsteem ning oleme nutikas ringmajandust eest vedav riik. Tõhusa ringmajanduse rakendamisega tagatakse tasakaal ettevõtluse ja keskkonnakoormuse vahel, tõstes konkurentsivõimet ja säilitades toorainete varustuskindlust. Eestis kasutusel olevate ressursside tarneahel on selge ja võimalikult lühike. Kasutame ja tarbime kõiki ressursse targalt ja keskkonda hoidvalt ning see muudab meie ühiskonna kestlikuks. Looduskeskkonna ressursse kasutatakse kestlikult, võimaldades nende säilimise ja taastumise järgnevatel põlvkondadel. Tooted on kauakestvad ja materjalid on ohutult, pikalt ringluses. Ringmajanduse keskmeks on ressursside kasutamise vähendamine, digitaalsed lahendused ja uued ärimudelid, mis ergutavad ka koostööd erinevate ettevõtete ning ettevõtete ja teadusasutuste vahel. Meil on olemas piisav ekspertide järelkasv, mis tagab süsteemi jätkusuutlikkuse ning arenemise.

Ringmajanduse valge raamat koondab ministeeriumite ja huvirühmade arutelude tulemusel kokku lepitud visiooni, ringmajanduse aluspõhimõtted ja arengusuunad, millest lähtutakse edasistes tegevustes. Dokument toetab erinevaid osapooli, et ringmajandus oleks läbiv raamistik planeerimises, tarbimises, tootmises, poliitikas, elustiilis, kultuuris ja väärtushinnangutes.

Ringmajanduse prioriteetsed arengusuunad ringmajanduse valge raamatu alusel on:

- 1) Ressursse kasutatakse vastutustundlikult ja nõudlusest lähtuvalt, **ressursikasutus** on läbi mõeldud ja **jäätmete** on viidud miinimumi.
- 2) Eesti **ettevõtete ärimudelid** on jätkusuutlikud ja ringmajandussuunitlusega.
- 3) Eestis on ringmajanduse rakendamiseks vajalik **oskusteave ja eksperdid** ning toimiv **koostöö** erinevate valdkondade ja sektorite vahel.
- 4) Loodud on toimivad digitaalsed **IT lahendused** ringmajanduse toetamiseks ning tagatud **kvaliteetsed andmed** olukorra seiramiseks.
- 5) Ringmajandus on riiklikul tasandil hästi **koordineeritud** ning loodud on ringmajandust toetav **õigus- ja majanduskeskkond**.
- 6) Juurdunud on **keskkonnateadlik mõtteviis** ja **keskkonnahoidlik käitumine**.

Sihtrühmad ringmajanduse valges raamatus koos rollijaotusega on järgmised:

- 1) **Avalik sektor** (riik) – ülesandeks on luua ringmajanduse edendamiseks ja toimimiseks vajalikud õiguslikud, majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnahoidlikud eeltingimused ja õigusraamistik.
- 2) **Kohalik omavalitsus** - luua eeldused nende rakendamiseks ning suunab tegevusi kohalikus kogukonnas.
- 3) **Ettevõtjad** - luua tooteid ja teenuseid vastutustundlikult, tagades oma tegevustes minimaalne keskkonnamõju.
- 4) **Üksikisikud** - vastutavad, et nende tegevus ei kahjustaks keskkonda, tarbimine oleks vajaduspõhine ning valikud ja otsused kestlikud.

Ringmajanduse teekaardi eesmärk

Ringmajanduse teekaart annab ülevaate ringmajanduse valdkonnas tehtud kokkulepetest, tähtaegadest ja seirab nende edenemist valges raamatus toodud arengusuundade ja

sihtrühmade lõikes. Ringmajanduse teekaart on eelkõige suunatud avalikkuse (kohalikud omavalitsused, ettevõtjad, kodanikud, aga ka teised riigiasutused) teadlikkuse suurendamisele muutuvatest nõuetest ning käimasolevatest toetusmeetmetest, projektidest ja muudest algatustest. Teekaart suunab huvilised edasi täpsema info juurde.

Ringmajanduse teekaardi struktuur

Teekaardi visuaal luuakse kolmekihilisena FIGMAs. Ringmajanduse teekaardi avalehele suunatakse ringmajanduse veebilehelt ning **teekaardi avalehelt** on võimalik liikuda edasi järgmiselt:

- 1) **„Toetusmeetmed“** – lehele, kust on võimalik edasi liikuda erinevate strateegiadokumentide lõikes konkreetsete toetusmeetmete ülevaatele, millelt suunavad lingid edasi vastavatele kodulehtedele nende olemasolul ja/või õigusaktideni;
- 2) **„Algatused“** – projektide, algatuste ja muude oluliste tegevuste lehele, kus on jaotus kolmeks – ringmajanduse algatused, rohepöörde tegevuskava ning muud strateegiad, eelnõud ja projektid, kus on toodud vastutava ministeeriumi nimi, projekt, link projektile, projekti lühisisu, sihtrühmad ja seosed ringmajanduse valge raamatu arengusuundadega, rakendusperiood ning seisund (ettevalmistamisel, rakendamisel, lõppenud);
- 3) **„Teekaardid“** – ringmajandusega seotud valdkondade teekaartide ja kavade lehele, kust saab edasi klikkida vastavate teekaartide alamlehele, millelt saab kiire ülevaate teekaardi või kava eesmärgist ja sisust ning on võimalik edasi suunduda vastavate algmaterjalide juurde, sh KOVide ringmajanduse teekaartidele edasi liikuda:
  - a. Rohepöörde tegevusplaan 2023-2025
  - b. Ringbiomajanduse teekaart
  - c. Jäätmekava
  - d. Läänemerega seotud eesmärgid
  - e. Turismistrateegia 2022-2025
  - f. Kohalike omavalitsuste ringmajanduse võimekuse tõstmise teekaardid
  - g. Ehituse teekaart
  - h. Teiste riikide kogemus ringmajanduse teekaartidega
- 4) **„Strateegiad ja õigusraam“** – valdkonda puudutava strateegilise ja õigusraami lehele, kust saab edasi klikkida järgmistele alalehtedele:
  - a. Rahvusvahelised konventsioonid ja EL tasandi õigusraam, juhendid, kokkulepped
  - b. Siseriiklikud seadused, strateegiad, arengukavad ja nende tegevuskavad
    - i. Pakendiseaduse nõuded/pakendi raamdirektiiv
    - ii. Jäätmeseaduse nõuded/jäätmete raamdirektiiv
  - c. Siseriiklikud kavad, tegevuskavad, teekaardid, uuringud ja analüüsid
- 5) **„2024-2030 nõuded“** lehele, millelt viivad edasi viited välistele allikatele
- 6) **„2035 eesmärgid“** lehele, millelt viivad edasi viited välistele allikatele
- 7) **„2050 eesmärgid“** lehele, millelt viivad edasi viited välistele allikatele
- 8) **„Jäätmed“** lehele, millelt viivad edasi viited välistele allikatele
- 9) **„Nõuded pakendite disainiks ja pakendijäätmete ringlussevõtuks“** lehele, millelt viivad edasi viited välistele allikatele

Ringmajanduse teekaart

Ringmajanduse teekaart annab ülevaate ringmajanduse valdkonnas tehtud kokkulepetest, tähtaegadest ja seirab nende edenemist valges raamatus toodud sihtrühmade lõikes. Ringmajanduse teekaart on eelkõige suunatud avalikkuse (kohalikud omavalitsused, ettevõtjad,

kodanikud, aga ka teised riigiasutused) teadlikkuse suurendamisele muutuvaatest nõuetest ning käimasolevatest toetusmeetmetest, projektidest ja muudest algatustest. Teekaart suunab huvilised edasi täpsema info juurde.

Toetusmeetmed. Sellelt lehelt leiad ülevaate ringmajanduse valdkonda otseselt või kaudselt puudutavatest toetustest strateegiadokumentide lõikes, nende mahu, eesmärgi, vastutava ministeeriumi, toetuse saajate sihtrühmad ning seisundi. Võimalusel on lisatud viide teetusmeetme infole vastutava asutuse kodulehel.

Algatused. See leht katab poliitikakujundaja ja seotud asutuste ringmajandusega seotud projekte, erinevaid algatusi (mh EL algatusi), visioonidokumentide loomist, strateegiate uuendamist, mis on olulised ringmajanduse vaatest ja mõjutavad riigi, KOVide, ettevõtjate, kolmanda sektori ja/või üksikisikute tegemisi ja elu.

Teekaardid. Sellelt lehelt leiad lühiülevaate valdkonnaga seotud riigiülestest teekaartidest ning olulistest valdkonna kavadest, kohalike omavalitsuste teekaartidest ning mõned näited teiste riikide ringmajanduse teekaartide kohta.

Strateegiad ja õigusraam. Sellelt lehelt leiad lihtsasti kätte viited ringmajanduse valdkonda puudutavatele regulatsioonidele, seadustele, arengukavadele, tegevuskavadele, teekaartidele ja kõigele muule.

Jäätmed. Siit leiad olulisemad nõuded koos tähtaegadega seoses jäätmete ja jäätmete ringlussevõttuga.

Pakendid. Siit leiad olulised nõuded seoses pakendite ringlussevõtu ja pakenditega seotud nõuete osas.

2024-2030 nõuded. Siit lehelt leiad vastaval perioodil kehtima hakkavate oluliste nõuete üldise kaardistuse ning viited edasi lugemiseks.

2035 eesmärgid. Siit lehelt leiad aastaks 2035 seatud olulised ringmajandusega seotud eesmärgid ja nõuded ning viited edasi lugemiseks.

2050 eesmärgid. Siit lehelt leiad aastaks 2050 seatud suured eesmärgid ning viited edasi lugemiseks.

Toetusmeetmed

Taastekava

[Taastekava](#) panus ringmajandusega seotud toetusmeetmetesse Taaste- ja vastupidavusrahastust ja REPowerEU-st on ca 205 MEUR

Toetusmeede	Toetus (MEUR)	Toetusmeetme eesmärk	MIN	Toetusmeetme sihtrühm						Seisund
				riik	KOV	ettevõtja	teadus- ja uurimis asutus	üksikisik	vabakond	
Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks	15.00	Paindlike ja tööturu arenguvajadusi arvestavate õppimisvõimaluste loomine ning õppe pakkumine rohepöörde elluviimiseks ettevõtluses.	HTM	x						rakendamisel
Rohetehnoloogiate arendusprogrammid	8.38	Panustada ettevõtete rohepöördesse, edendades innovaatiliste rohetehnoloogiate arendamist ja levitamist, et aidata kaasa kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisele, kliimamuutustega kohanemisele ja loodusvarade tootlikkuse suurendamisele.	KLIM			x				
Tootmisettevõtete ärimudeli muutus	9.00	Suunatud tööstusettevõtjatele, kes on astumas esimesi samme rohepöörde suunas. Eesmärgiks on teha ettevalmistusi ringmajanduse põhimõtete juurutamiseks ning üleminekuga seotud rohearenduste elluviimiseks.	MKM			x				rakendamisel
Tööstusettevõtete ressursitõhusate rohetehnoloogiate kasutuselevõtu edendamine	24.00	Toetuse andmise eesmärk on suurendada ressursitootlikkust tööstusettevõtetes innovaatiliste rohetehnoloogiate ja lahenduste kasutuselevõtu kaudu, et aidata kaasa kliimaneutraalsele majandusele, vastupidavusele ja kliimamuutustega kohanemisele. Toetuse andmise tulemusel võetakse tööstusettevõttes ressursitõhususe suurendamiseks kasutusele rohetehnoloogiad ja lahendused.	KLIM			x				rakendamisel

Bioressursside väärimine	28.80	Toetus on suunatud ettevõtete rohepöörde eesmärkide täitmisele, panustades bioressursile kõrgema majandusliku lisandväärtuse andmise, teadus- ja arendustegevuse võimekusse ning innovatsioonivõimekuse kasvatamise ning kasvuhoonegaaside heite vähendamise.	REM	x		x				rakendamisel
Rohefond	100.00	Rohefondi peamine eesmärk on parandada kapitali kättesaadavust uuenduslike rohetehnoloogiate arendamisel, tehes seda läbi fondi- või otseinvesteeringute uuenduslikesse ja teadusmahukatesse rohetehnoloogia ettevõtetesse.	MKM			x				rakendamisel
Biogaasi ja biometaani tootmise ja kasutamise suurendamine	20.00	Hoogustada kestliku biometaani tootmist ja kasutust ning suurendada taastuvenergia osakaalu ja kiirendada selle kasutuselevõttu.	REM			x				ettevalmistamisel

Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020

[Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020](#) panus ringmajandusega seotud toetusmeetmetesse Euroopa Regionaalarengu Fondist on ca 10,5 MEUR

Toetusmeede	Toetus (MEUR)	Toetusmeetme eesmärk	MIN	Toetusmeetme sihtrühm						Seisund
				riik	KOV	ette võtja	teadus- ja uurimis asutus	üksik isik	vaba kond	
Jäätmete ringlussevõtu toetamine	10.50	Toetuse eesmärk on edendada üleminekut lineaarsel majandusmudelil põhinevalt ettevõtluselt ringsel mudelil põhinevale ettevõtlusele ringlussevõtu võimekuse tõstmise ja ohutu materjaliringluse kaudu.	KLIM		x	x				lõppenud

Perioodi 2021-2027 Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava

[Perioodi 2021-2027 Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava](#) panus ringmajandusega seotud toetusmeetmetesse Euroopa Regionaalarengu Fondist, Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist on ca 428 , 25 MEUR

Toetusmeede	Toetus (MEUR)	Toetusmeetme eesmärk	MIN	Toetusmeetme sihtrühm						Seisund
				riik	KOV	ette võtja	teadus- ja uurimis asutus	üksikisik	vabakond	
Ettevõtete TAI teadlikkuse kasvatamine (TAI võimalused) ja TAI võimekuse tõstmine (sh arendusnõunikud ja kestlikkuse nõunikud erialaliitude juures).	30,85	Toetatakse TA ning innovatsiooni suurendamist ettevõtete ärimudelites ning innovatsiooni toetavat juhtimiskultuuri, suurendades ettevõtete teadlikkust TA ning innovatsiooni eelistest, samuti töötajate arendamist ja (välis-)tippspetsialistide ligimeelitamist.	MKM			x				rakendamisel
Rakendusuringute ja eksperimentaalarenduse programm	7,91	Toetus on mõeldud ettevõtetele, kes soovivad töötada välja innovaatilisi tehnoloogiaid, protsesse, tooteid või teenuseid; katsetada uusi materjale või koguda teadmisi tehnoloogilise teostatavuse kohta. NB! ERFist rahastatakse vaid rakendusuringute programmi omategevusi, ettevõtete projekte toetatakse riigieelarvelistest vahenditest.	MKM	x	x	x	x			rakendamisel
Ettevõtte arenguprogramm (sh Ettevõtja tootearendusprogramm ja Arenduskeskuste toetus)	46,97	Toetus on mõeldud arendustegevusteks vajalike teenuste hankimiseks ja/või personali palkamiseks.	MKM			x				rakendamisel
Innovatsiooni- ja arendusosak	8,24	Toetame ettevõtjate koostööd teadusasustuste, katselaborite või intellektuaalomandi ekspertidega, et katsetada uusi materjale, koguda teadmisi tehnoloogilise teostatavuse kohta, teha uuringuid jm.	MKM			x				rakendamisel
Innovaatilised riigihanked	3,18	Eesmärk on suurendada avaliku sektori rolli ja võimekust innovatiivsete lahenduste hankijana. Suurendada avaliku sektori nõudlust TAI järele, mis omakorda loob turu teadmusmahukate toodete ja teenuste pakkumiseks ja tugevdada avaliku ja erasektori koostööd innovaatiliste lahenduste	MKM	x						rakendamisel

		kasutuselevõtul ühiselt määratletud probleemide ja vajadustega tegelemiseks. Sekkumisest ei jagata rahalist toetust.								
Ringmajanduspõhiste tootmis- ja tarbimismudelite kasutuselevõtu, sh tööstussümbioosi ja toorme hankimisega seotud kahjude vähendamise toetamine ning vastavate erialaekspertide koolitus	6.00	Toetame üleminekut lineaarselt majandusmudelil põhinevalt ettevõtluselt ringsele mudelile.	KLIM		x	x			x	ettevalmistamisel
Tööstuse ja teenindussektori, sh VKE-de energia- ja ressursitõhususe tõstmine ja auditite toetamine	33.50	Toetuse andmise eesmärk on suurendada ettevõtete ressursi- ja energiatõhusust ja ressursitootlikkust tööstusettevõtetes innovaatiliste rohetehnoloogiate ja lahenduste kasutuselevõtu kaudu, et aidata kaasa kliimaneutraalsele majandusele ja kliimamuutustega kohanemisele.	KLIM			x				ettevalmistamisel
Jäätmetekke ja pakendamise vältimine ja vähendamine, toodete korduskasutuse edendamine	10.00	Toetuse eesmärk on jäätmetekke ja pakendamise vältimine ja vähendamine ning toodete korduskasutuse edendamine.	KLIM			x				ettevalmistamisel
Jäätmete liigiti kogumise infrastruktuuri toetamine	0.74	Toetuse eesmärk on ringmajanduse edendamine jäätmete liigiti kogumise tõhustamise kaudu.	KLIM		x	x				ettevalmistamisel
Ringlussevõtu võimekuse tõstmine ja ohutu materjaliringluse tagamine	5.00		KLIM							ettevalmistamisel
Ida-Viru ettevõtluse investeeringute toetus	153.00	Toetuse andmise eesmärk on toetada Ida-Viru maakonna majanduse mitmekesisustumist ja ettevõtjate konkurentsivõime kasvu läbi kõrgemat lisandväärtust ning uusi töökohti loovate investeeringute.	MKM			x				rakendamisel

Ida-Viru ettevõtjate teadmusmahukate tegevuste toetus	25.00	Toetuse eesmärk on mitmekesistada ettevõtjate teadmusmahukate tegevuste elluviimise tulemusel Ida-Viru maakonna majandust, aidata luua piirkonda suure lisandväärtusega töökohti ja seeläbi kasvatada Ida-Viru maakonna ettevõtjate konkurentsivõimet.	MKM			x				rakendamisel
Ühiskonna ja majanduse vajadustele vastava teadus- ja arendustegevuse võimekuse kasvatamine	32.14	Eesmärk on toetada sihtpiirkonna ettevõtete ja asutuste teadmusmahukuse suurenemist ülikoolide Ida-Virumaa kolledžites teadustulemuste kommersialiseerimiseks teadus- ja arendustegevuse- ning eksperimentaalarenduse teostamise võimekuse tõstmise kaudu, et tõhustada koostööd teadusasutuste, kõrgkoolide ja ettevõtete vahel ja arendada Ida-Virumaal alternatiivina põlevkivienergeetikale kõrge lisandväärtusega tooteid ja teenuseid ning luua sellega seotud uusi töökohti.	HTM				x			rakendamisel
Ettevõtluse mitmekesistamise tugiteenused	25.00	Toetuse andmise eesmärk on luua ettevõtlusinkubaatorite, inkubatsiooniprogrammi ja nõustamisteenuste rakendamise kaudu eeldused majandusstruktuuri muutumiseks, uute ettevõtete tekkimiseks, tänapäeva nõuetele vastavate toodete ja teenuste väljaarendamiseks, välisinvesteeringute kaasamiseks ning uute töökohtade tekkimiseks Ida-Virumaal.	MKM			x				ettevalmistamisel
VKEde investeeringutoetus	15.00	Toetuse andmise eesmärk on toetada Ida-Viru maakonna majanduse mitmekesistumist ja ettevõtjate konkurentsivõime kasvu, kõrgemat lisandväärtust ning olemasolevaid töökohti säilitavate või uusi töökohti loovate VKEde investeeringute kaudu. Uus töökoht on projekti elluviimise tulemusena ettevõttes või üksuses, mille raames projekti ellu viiakse, loodav täistööajaga töökoht, mille töö tegemise koht asub Ida-Viru maakonnas.	MKM			x				rakendamisel

Hariduse, ühiskonna ja tööturu seosed	25.00	Ida-Viru täiendkoolituse mahu suurendamine ning uute tasemeõppe õppekavade arendamine ja käivitamine kutse- ja kõrghariduses	HTM	x			x	x		ettevalmistamisel
Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud ehitusmaavarade karjäärade korrastamine	0.71		KLIM		x					ettevalmistamisel

Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023-2027

[Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023-2027](#) panus ringmajandusega seotud toetusmeetmetesse Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondidest on ca 68 MEUR

Toetusmeede	Toetus (MEUR)	Toetusmeetme eesmärk	Min	Toetusmeetme sihtrühm						Seisund
				riik	KOV	ettevõtja	teadus- ja uurimis asutus	üksikisik	vabakond	
Toidutööstuste materiaalsete ja immateriaalsete investeeringute toetamine	45.00	Sekkumise eesmärk on toidutööstuste majandusliku võimekuse ja konkurentsivõime tõstmine ning aidata kaasa keskkonna- ja kliimapolitiika eesmärkide saavutamisele."	REM			x				ettevalmistamisel
Ühistuliste investeeringute toetamine materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse	20.00	Toetuse eesmärk on ühistegevuse soodustamine tootmise ja töötlemise etapis, et selle kaudu tõsta põllumajandustootjate omavaheline koostöö järgmisele tasandile ja aidata kaasa põllumajandustootjate positsiooni parandamisele toidutarneahelas.	REM			x				ettevalmistamisel
Investeeringutoetus bioressursside väärimiseks	3.00	Toetust antakse ringbiomajanduse edendamiseks kõrval- ja kaassaaduste ning jääkide väärimise ja töötlemise võimekuse suurendamiseks ning selleks vajaliku tehnoloogia soetamiseks või uuendamiseks.	REM			x				ettevalmistamisel

Interreg

[Interreg](#) projektide panus ringmajandusega seotud toetusmeetmetesse Euroopa Liidu üleselt on ca 53.03 MEUR

Fond	Toetusmeede	Toetus (MEUR)	Toetusmeetme eesmärk	MIN	Toetusmeetme sihtrühm						Seisund
					riik	KOV	ettevõtja	teadus- ja uurimis asutus	üksikisik	vabakond	
ERF Interreg V Läänemere piirkonna programm	Ringmajandus	29.60	Eesmärk on suurendada suutlikkust kiirendada üleminekut ringmajandusele. Eelkõige parandada meetmete planeerimist kohalikul ja piirkondlikul tasandil, et võimaldada ringmajandusele üleminekut. Lisaks peab hõlbustama lahenduste väljatöötamist, testimist ja rakendamist nendes ärimudelites, mis aitavad üleminekut. Samuti suurendama kodanikuühiskonna rolli teadlikkuse tõstmisel ringmajanduse võimalustest. Tegevused peavad fokuseeruma ringkaupade turgudele suunamist terves makroregioonis.	REM	x	x	x	x		x	rakendamisel
ERF Interreg Kesk-Läänemere programm	Ühised ringmajanduse lahendused	22.43	Toetatakse piiriülest koostööd, mis tegeleb väiksema uute materjalide kasutuse saavutamise, suurema jäätmete taaskasutamisele võtmise ja jäätmete vähendamisega.	REM	x	x	x	x		x	rakendamisel
ERF Interreg Eesti-Läti programm	Ühiselt ja targalt kasvavad ettevõtted	1.00	Prioriteet keskendub väikese ja keskmise suurusega ettevõtete kasvu ja konkurentsivõime suurendamisele; teadusasutuste, väikese ja keskmise suurusega ettevõtete ja avaliku sektori koostöö suurendamisele, et soodustada innovatsiooni ja ettevõtlust sh keskendudes ringmajandusele.	REM	x	x	x	x		x	rakendamisel

Muud toetusmeetmed

Fond	Toetusmeede	Toetus (MEUR)	Toetusmeetme eesmärk	MIN	Toetusmeetme sihtrühm						Seisund
					riik	KOV	ettevõtja	teadus- ja uurimis asutus	üksikisik	vabakond	
Euroopa Majanduspiirkonna 2014-2021 programm	Ringmajanduse pilootprojektid	0.90	Toetuse andmise eesmärk oli kaasa aidata ringmajanduse arendamisele ning keskkonnakestlikemate lahenduste kasutuselevõtule avaliku sektori poolt. Toetuse andmise tulemusel peab olema ellu viidud uuenduslik pilootprojekt, milles kasutatakse ringmajanduse põhimõtteid ja tuvastatakse selle rakendamise mõju. Lisaks tõuseb ringmajanduse alane pädevus ja tekivad head praktikad, mida saab ka mujal rakendada luues väärtust kogu ühiskonnale. Samuti paraneb kohalike omavalitsusüksuste tehtavate keskkonnaotsuste kvaliteet.	KLIM		x					rakendamisel
Riigieelarve	Sotsiaal- ja tervisevaldkonna vabaühenduste toetamine	0.30	Toetuse andmise eesmärk on ära kasutada päästetud toitu, et toetada eelkõige puudust kannatavaid inimesi erinevates Eesti piirkondades ning parandada nende toimetulekut. Samuti on eesmärgiks toidu päästmise, sh annetamise abil, vähendada toidu raiskamist.	SOM						x	rakendamisel
Riigieelarve	Ringmajanduse programm	1.56	Ringmajanduse programmi eesmärk on toetada maapõueressursside säästlikku kasutamist, maastike korrastamist, maapõueteabe korrastamist ja levitamist ning maavarade uurimisest, kaevandamisest ja kasutamisest tingitud keskkonnamõju vähendamist, ringmajanduse mudelite teket, ringmajanduse valdkonnas teadlikkuse parandamist ning jätkusuutliku tarbimise ja tootmise lahenduste väljatöötamist ja laiemat kasutust.	KLIM	x	x	x			x	rakendamisel
Heitme-kaubanduse kauplemissüsteem	Jäätmete liigiti kogumise toetamine	0.10	Toetuse eesmärk on suurendada teise toorme kasutamist jäätmete liigiti kogumise võime tõhustamise kaudu ja seeläbi vähendada jäätmete ladestamist. Meetme eesmärgi	KLIM		x					rakendamisel

	kohalikes omavalitsustes		saavutamiseks anti kohalikule omavalitsusele või jäätmeseaduse nimetatud mittetulundusühingule või sihtasutusele I taotlusvoorus toetust biojäätmete liigiti kogumise taristu rajamiseks ja laiendamiseks, II taotlusvoorus biolagunevate jäätmete liigiti kogumise vahendite soetamiseks. III taotlusvoorus plaanime samuti toetada biolagunevate jäätmete liigiti kogumise vahendite soetamiseks.											
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Algatused

Ringmajanduse algatused

MIN	Projekt	Projekti lühisisu	Sihtrühm						Arenegusuund ringmajanduse valges raamatus						Periood	Seisund
			riik	KOV	ettevõtja	T&A	üksik	vabakond	1	2	3	4	5	6		
KLIM	Keskkonnahoidlike riigihangete ja keskkonnajuhtimise süsteemide nõuete ja juhiste koostamine ja rakendamine	Keskkonnahoidlik riigihange menetlusena, mille abil riigiasutused hangivad kaupu, teenuseid ja ehitustöid, millel on nende olelusringi jooksul ehk nii tootmisel, kasutamisel kui ka kasutusest kõrvaldamisel väiksem negatiivne keskkonnamõju, võrreldes muul juhul hangitavate, sama esmaülesandega kaupade, teenuste ja ehitustöödega.	x	x	x	x			x	x			x	x	pidev	rakendamisel
KLIM	PACKGDEPO projekti rakendamine (EST-LAT)	Projekti peamiseks eesmärgiks on: pakendijäätmega seotud probleemide teemal teadlikkuse suurendamine (keskendudes pandipakendisüsteemile ja selle eelistele); strateegilise lähenemisviisi väljatöötamine pandipakendisüsteemi ühtlustamiseks Eesti ja Läti vahel; avaliku	x		x		x				x			x	2021-2023	lõppenud

		kampaaniaga teadlikkuse suurendamine jäätmete liigiti kogumise ja käitlemise süsteemist; teadlikkuse tõstmine projekti tulemuste teemal.															
KLI M	Riigi Jäätmekava 2022-2028 jõustamine ja rakendamine	Riigi jäätmekava peamine eesmärk on korrastada ning korraldada jäätmehooldust süsteemselt valdkonna kõigil tasanditel, ühtlustada eesmärgid riigi kui terviku jaoks, seada sihid ja ülesanded kohalikele omavalitsustele, ettevõtjatele, tootjatele ja elanikkonnale. Riigi jäätmekava strateegiline eesmärk on jäätmehierarhia põhimõtte rakendamine ja ringmajandusele ülemineku soodustamine tõhusama ja efektiivsema jäätmekäitluse abil.	x	x	x	x	x	x	x					x	x	2022-2028	ettevalmistamisel
KLI M	Reaalajamajanduse jäätmete projekti rakendamine	Eesmärk on minna üle andmepõhisele aruandlusele reaalajamajanduse kontseptsiooni raames pakendi, jäätmete, õhu- ja veearuannetel.	x	x	x									x	x	2022-2025	ettevalmistamisel

Rohepöörde tegevuskava

MIN	Projekt	Projekti lühisisu	Sihtrühm							Arengusuund ringmajanduse valges raamatus						Periood	Seisund
			riik	KOV	ettevõtja	T&A	üksik	vabakond	1	2	3	4	5	6			
KLI M	Ringmajandusega seotud meetmete ja võimaluste koondamine ühtsesse veebikeskkonda (ERF 2014-2020)	Ringmajandusega seotud meetmete ja võimaluste koondamine ühtsesse veebikeskkonda: https://ringmajandus.envir.ee/et/ringmajandus	x	x	x	x	x	x						x	x	2023+	rakendamisel
KLI M	Vaivara ohtlike jäätmete käitluskeskuse kui Eesti ringse keskkonnakasutuse, sh ohtlike jäätmete käitlemise kompleksi haldamine Ida-Virumaal	Jäätmekäitluse korraldamine vastavalt ELi tasemel seatud eesmärkidele.	x														ettevalmistamisel

KLIM	Leevendamise 2030. ja 2050. aasta eesmärkide saavutamine	Analüüsi ja ettepanekute koostamine kliimaeesmärkide täitmiseks vajaliku seadusandliku raamistiku loomiseks.	x								x			x	2023	ettevalmistamisel
KLIM	Ringsete lahenduste kasutuselevõtu arendamine ettevõtetes: Projekti "Keskkonnanakitseluba 3.0" elluviimine	Keskkonnanakitselubade süsteemi on vaja korrastada, et nõuded loa taotlejatele oleksid proportsionaalsed ja mõistlikud, arvestades tegevuste võimalikku keskkonnamõju.	x	x	x							x	x		2024 IV kv	ettevalmistamisel
MKM	Rohe- ja digilahenduste suurema ühisosa loomine	E-ehituse platvormi ja riigi digitaalse 3D kaksiku rakendamine hoonete energiatõhususe tõstmiseks ehitiste süsinikujalajälje vähendamiseks ning ringsete ehitusmaterjalide kasutuselevõtu suurendamiseks.	x	x	x	x				x	x	x			2023 II kv	ettevalmistamisel
RM	Riigi hoonestatud kinnisvara arendamine ja haldamine rohepöörde eesmärkidest lähtuvalt:	Rohepöörde eesmärkidele vastavate riigi kinnisvara arendamise ning haldamise põhialuste ning eesmärkide välja töötamine nii RKAS'i kinnisvaraportfelli kui valitsemisalade kinnisvara osas: ehitise eluringi süsinikujalajälje arvestamine ja piinormide kehtestamine; kinnisvara arendamisel ehitus- ja lammutusjäätmete taas-, uus- ja korduvkasutamise ehk ringmajandava ehituse edendamine; töhusa, sh tööstusliku, renoveerimispraktika edendamine.		x	x					x	x		x		2023 IV kv	ettevalmistamisel
REM	Kestliku toidusüsteemi edendamine, sh tarbijate ja toidukäitlejate teadlikkuse suurendamine	Kestliku toidusüsteemi arendamisel on lähiaastatel kõige olulisem põllumajanduse kasvuhoonegaaside heite vähendamine ning ELi taimekaitsevahendite kasutuse eesmärkide saavutamine.			x	x								x		rakendamisel

Muud strateegiad, eelnõud ja projektid

Alusdokument	MIN	Projekt	Projekti eesmärk	Sihtrühm	Arengusuund ringmajanduse valges raamatus	Periood	Seisund
--------------	-----	---------	------------------	----------	---	---------	---------

Ringmajanduse võimekuse tõstmine

				r i i k	K O V	E t t e v õ t j a	T & A	ü s i k i s i k	v a b a k o n d	1	2	3	4	5	6		
Strateegia "Eesti 2035"	KLI M	Korduskasutatavate pakendite ringlusmudeli arendamine (ERF)	Vähendada ühekordsete pakendite tarbimist arendades korduskasutatavate pakendite ringlusmudelit. Viiakse ellu katseprojekt, kus arendatakse välja pakkujast sõltumatu korduskasutussüsteem, st terviklik tehniline lahendus pandi-, varustus- ja kogumissüsteemi näol.	x		x		x		x	x				x	2023 IV kv - 2025 II kv	rakendamisel
Digiühiskonna arengukava	KLI M MK M	Rohedigi (digiriigi kliima- ja keskkonnahoidlikkuse ja rohelise IT) tegevuskava loomine	Eesti avaliku sektori IKT keskkonnajalajälje vähendamine. Kuidas IKT-d ennast keskkonnasõbralikumaks teha.	x							x	x	x				ettevalmistamisel
Metsanduse arengukava (eelnõu)	REM	Puidu parema väärimise edendamine	Eelisarendatakse ja soodustatakse töötleva tööstuse lisandväärtuse suurendamist. Jätkatakse kohalike ressursside väärimise (sh puit) teadusprogrammi ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia teadusprogrammi elluviimist, sh puiduliste ja teiste metsaökosüsteemi hüvede innovaatilist kasutamist, uute tehnoloogiate väljatöötamist ja olemasolevate innovaatiliste tehnoloogiate kohandamist ning toomist Eestisse. Puitu kasutatakse eelistatult pika tarbimisahelaga toodete valmistamiseks. Edendatakse ressursitõhusust. Kohalikus energeetikas kasutatakse vaid selleks otstarbeks kasvatatud puitu,	x	x	x	x			x	x	x					ettevalmistamisel

			väheväärtuslikku puitu ja puitu, mida muul otstarbel ei saa kasutada. Õigusraamisitku loomine. Arendatakse motivatsioonimehhanism, et suurendada taluvushuvi, mis toetab arendusi kohalikul tasandil.															
Ravimiseadus (eelnõu)	SOM	Ravimijätmete lihtsam tagastamine apteekides (kogumiskonteinerid nimekirja asemel).	Kui ravimijätmete tagastamine muutub lihtsamaks, siis on lootus, et neid tagastatakse senisest aktiivsemalt ja väheneb oht ohtlike jäätmete keskkonda sattumiseks.			x		x								x	2024+	ettevalmistamisel
Horisont Euroopa		Horisont Euroopa ringbiomajanduse partnerlus (CBE JU)	Partnerlus ELi ja biopõhiste tööstuste konsortsiumi (BIC) vahel, mis rahastab ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammi Horisont Euroopa raames projekte, mis edendavad ringbiomajandust.			x						x	x				2023	rakendamisel

Teekaardid

Rohepöörde tegevusplaan 2023-2025

Omanik: Riigikantselei, 2022 (eelnõu)

Lühitutvustus: Rohepöörde tegevusplaan on plaan negatiivsete keskkonnamõjude vähendamiseks, nüüdisaegse ja kvaliteetse elukeskkonna loomiseks ning konkurentsivõimelise ja keskkonnahoidliku ettevõtluse toetamiseks. Eesti rohepöörde tegevusplaan on raamistik neile tegevustele, mis on vajalikud pikaajaliste keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamiseks. Et meie kõigi ühine tulevik oleks puhtam, kaitstum ja kvaliteetsem, sätestab tegevusplaan suunad, mille poole samm-sammult, ent samas sihikindlalt liikuda.

Eesti rohepöörde eesmärgid:

- 1) Negatiivsete keskkonnamõjude vähendamine
- 2) Nüüdisaegse ja kvaliteetse elukeskkonna kujundamine
- 3) Konkursentsivõimeline ja keskkonnahoidliku ettevõtluse arendamisele kaasaaitamine

Rohepöörde tegevuskava 10 valdkonda:

- 1) Energeetika
- 2) Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine
- 3) Õiglane üleminek
- 4) Ruumiplaneerimine ja hooned
- 5) Elurikkus, maakasutus ja bioressursside väärimine
- 6) Transport ja liikuvus
- 7) Kestlik toidusüsteem
- 8) Teadmistemahukas ja rahvusvaheline konkurentsivõimeline rohemajandus
- 9) Ringmajandus ja jäätmed
- 10) Riigivalitsemine

Link tegevusplaanile ja detailsele tegevuste loetelule: https://valitsus.ee/valitsuse-eesmargid-ja-tegevused/rohepoliitika/tegevusplaan?view_instance=0&current_page=1

Ringbiomajanduse teekaart

Omanik: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, 2023

Lühitutvustus: Ringbiomajanduse teekaart määratleb Eesti ringbiomajanduse arengu peamised tegevussuunad ja arenguks vajalikud tegevused lühi- (2023–2027) ja pikas perspektiivis (kuni aastani 2035). See on aluseks piirkondlike ringbiomajanduse teekaartide koostamisele, mis lähtuvad kohalikest bioressurssidest, kogukondade ja omavalitsuste vajadustest ja võimalustest. Piirkondlikud teekaardid sõnastavad tegevused uudseteks kohalikeks algatusteks ja koostöövormideks, võimendades piirkondliku biomajanduse lisandväärtuse kasvu ning jätkusuutlikust. Teekaart koostati Maaeluministeeriumi koordineerimisel teadlaste, ettevõtjate ja avaliku sektori koostöös ning Eesti Maaülikooli kaasabil. Teekaardi lisa 1 on tegevuskava aastateks 2023–2026.

Ringbiomajanduse arendamise tegevussuunad:

- 1) lisandväärtus ringbiomajandusest,

- 2) kestlik ressursidega varustus ja elurikkuse hoidmine,
- 3) teadus- ja arendustegevus, innovatsioon ja tehnoloogia,
- 4) konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond,
- 5) haridus, oskused ja teadlikkus.

Link: <https://www.agri.ee/maaelu-pollumajandus-toiduturg/maaelu-maaettevotlus-maakasutus/ringbiomajandus>

Jäätmekava

Omanik: Kliimaministeerium, 2023

Lühituvustus: Jäätmekava koostamise peamine eesmärk on korrastada ning korraldada jäätmehooldust süsteemselt kõigil valdkonna tasanditel, ühtlustada eesmärgid riigi kui terviku jaoks, seada sihid ja ülesanded kohalikele omavalitsustele, ettevõtjatele, tootjatele ja elanikkonnale. „Riigi jäätmekava 2022–2028“ on kogu jäätmevaldkonda hõlmav arengudokument, milles kirjeldatakse olulisemaid jäätmevaldkonna arengu põhimõtteid ja meetmeid koos ettenähtava tegevusega jäätmekava kehtivuse perioodiks, et kooskõlas teiste asjasse puutuvate arengudokumentidega saavutada jäätmeseaduses püstitatud jäätmepoliitika eesmärgid.

Jäätmekava strateegilised eesmärgid

- 1) Kestlik ja teadlik tootmine ja tarbimine ning jäätmetekke vältimine ja korduskasutuse edendamine
- 2) Ohutu materjaliringluse suurendamine
- 3) Jäätmekäitlusest tulenevate mõjudega arvestamine nii inim- kui ka looduskeskkonnale tervikuna

Lingid edasi:

- Riigi jäätmekava 2022-2028 ja riigi jäätmekava 2022-2028 rakenduskava (eelnoõu, 03.2023 versioon) on leitav siit: <https://kliimaministeerium.ee/jaatmekava>

Turismistrateegia 2022-2025

Omanik: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, 2022

Lühituvustus: Strateegia eesmärk on elavdada turismisektorit COVID-19 kriisist taastumisel ning kasvatada turismiteenuste eksporti ning lisandväärtust, rõhuga kvaliteedil ja unikaalsel küllastajakogemusel. Turundustegevuste keskmes on teadlik küllastaja, kes huvitub Eestist rohkem kui vaid üheks reisiks, soovib jääda siia kauemaks ning on valmis tarbima mitmekesisemaid teenuseid ning ka rohkem raha kulutama. Turismistrateegia 2022-2025 visiooni elluviimiseks on püstitatud eesmärgid kolmes valdkonnas: toote- ja sihtkohaarendus, nõudluse taastamine ja ühenduvus. Tegevused viiakse ellu kasutades sõnumit "Estonia. It's about time".

Turismistrateegiaga ja samal ajal ringmajandusega seotud olulisemad projektid on järgmised:

Projekt	Projekti lühisisu	Sihtrühm						Periood	Seisund
		riik	KOV	ette võtja	T&A	üksi kisik	vaba kond		
Green Key koolitussari ja märgise taotlemise abi	Arendada turismiteenused (majutus, toidlustus, reisieenus, atraktsioon, seminariteenus) kestlikuks.			x				2022-2025	rakendamisel
Turismi ärimudelite mentorteenus (ERF)	Aidata ettevõtetel läbi mõelda oma ärimudelite muutmise võimalused, et teenused oleks kestlikud ja digitaalsed.			x				2022-2025	rakendamisel
Kestliku turismi mentorlus koos ettevõtte rohepöörde teekaardiga (ERF)	Aidata ettevõtetel analüüsida ja muuta oma teenuse osutamise protsessi.			x				2022-2025	ettevalmistamisel
Kestlikud sihtkohad ja Green Destinations Award (ERF, RE)	Turismi sihtkohtade kestlikkuse arendamine ja tunnustamine.		x	x			x	2022-2025	rakendamisel
Kestliku turismi uuring	Uuring aitab mõista, milline on Eesti turismisektori roheteadlikkus ning toob välja takistused ja väljakutsed, mis mõjutavad turismivaldkonnas kestlike põhimõtete rakendamist. Uuringut kasutatakse Eesti turismisektori kestliku arengustrateegia kujundamisel ja kestliku turismi tegevuskava koostamisel.	x						2022-2023	rakendamisel
Kestliku turismi sammuseadja	Eneseanalüüsi vorm, et aidata turismiettevõtetel saada ülevaade sellest, kuidas need põhimõtted panustavad ÜRO säästva arengu eesmärkide (SDG) saavutamisse.			x				2023	rakendamisel

Lingid edasi: <https://www.mkm.ee/uudised/minister-kinnitas-turismi-arengusuunad-aastateks-2022-2025>

Läänemerega seotud eesmärgid

Omanik: Baltic Marine Environment Protection Commission, 2022

Lühitutvustus: Läänemere piirkonna riikide visioon on, et toitaineid hallatakse säästvalt, tagades tootlikkuse ja minimeerides toitainete kadu Läänemere keskkonda toitainete tõhusa kasutamise ja toitainete kuluefektiivse ringlussevõtu kaudu.

Läänemere piirkondlik toitainete ringlussevõtu strateegia/ Läänemere tegevuskava ning Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsioon seavad mitmeid eesmärke Läänemere piirkonnas seoses ringmajandusega aastaks 2027.

2027 Läänemerega seotud eesmärgid ja Eestis vastutav ministeerium:

- Rakendada piisavaid meetmeid, eelkõige põllumajanduse ja reovee puhastamise vallas, et saavutada 2027. aastaks Läänemere piirkondliku toitainete ringlussevõtu strateegiaga sätestatud eesmärgid. – Kliimaministeerium
- Luua õiguslikud ja institutsioonilised vahendid kõigis Läänemere piirkonna taludes väetamise iga-aastase põllutasandil planeerimise ning põllumajandustootja tasandil toitainete lämmastiku ja fosfori kasutamise tasakaalustamise nõuete kehtestamiseks, et vähendada kulutõhusalt ja maksimaalselt suures ulatuses üleliigsete toitainete leket talumaadelt. – Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
- Laiendada põllumajanduses ringlussevõetud toitainete kasutamist, kasutades selleks parimat olemasolevat tehnoloogiat ning väetada taimi nende vajaduste kohaselt. – Kliimaministeerium
- Töötada 2027. aastaks välja ringlusse võetud väetistele kehtivad ohutusnõuded ning minimeerida nõuetele vastamiseks kahjulike ühendite esinemine nendes toodetes. – Kliimaministeerium
- Suurendada toitainete ringlussevõtu alast teadmispagasit ning toetada seda valdkonda puudutavaid koolitusi ja nõustamisteenuseid. – Kliimaministeerium
- Parandada ringlusse võetud väetisestoodete turu arendamise tingimusi, luues soodustusi, et muuta nende toodete kasutamine talunike jaoks mineraalsete väetiste kasutamisega samaväärselt atraktiivseks. – Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
- Tugevdada erinevate sektorite ja osaliste vahelist koostööd ning kogemuste jagamist, et luua terviklik ülevaade kestlikest toidusüsteemidest, sealhulgas kõigis sektorites toitainete ringlussevõtust. – Kliimaministeerium
- Toitainete ringlussevõtu eesmärkide rakendamine (lisa III, osa 2, reegel 12). – Kliimaministeerium

Lingid edasi: <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2021/10/Baltic-Sea-Regional-Nutrient-Recycling-Strategy.pdf>, <https://www.riigiteataja.ee/akt/12816983>

Kohalike omavalitsuste ringmajanduse võimekuse tõstmise teekaardid

Omanik: Keskkonnaagentuur, 2023

Lühitutvustus: Eesti kohalike omavalitsuste ringmajanduse võimekuse tõstmise teekaardid koostati 2023 projekti tegevuse "Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes" raames eesmärgiga näidata iga omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi, parimaid praktikaid ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega. Teekaartides on toodud iga kohaliku omavalitsuse ringmajanduse tegevuskava, koostööpiirkond ning lisadena on toodud ettepanekud riigile ringmajanduse soodustamiseks ning omavalitsuse ensesehinnang arenguindikaatoritele

jäätmemajanduse edendamise, kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamise ning ringmajandusala teavitustegevuse vallas.

Lingid edasi: <https://keskkonnaportaal.ee/et/ringmajanduse-voimekuse-tostmine#KOVideteekaardid>

Teiste riikide kogemus ringmajanduse teekaartidega

- **Soome:** <https://sustainabilityguide.eu/?guide=roadmap-to-a-circular-economy>
- **Amsterdam:** <https://www.c40.org/case-studies/amsterdam-s-circular-economy-roadmap-lessons-learned-and-tools-for-upscaling/>
- **Ringmajandus Euroopa Liidus:** https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en
- **Soome:** <https://sustainabilityguide.eu/?guide=roadmap-to-a-circular-economy>
- **Holland:**
https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/17037circulaireeconomie_en.pdf
- **Amsterdam:** <https://www.c40.org/case-studies/amsterdam-s-circular-economy-roadmap-lessons-learned-and-tools-for-upscaling/>
- **Tšiili:** <https://ellenmacarthurfoundation.org/circular-examples/chiles-circular-economy-roadmap>
- <https://emf.thirdlight.com/file/24/kLSzgopkLg-gDoTkLb8BkB5ygDV/Case%20Studies%20-%20Chile%27s%20circular%20economy%20roadmap.pdf>
- **Montenegro:** <https://www.undp.org/montenegro/publications/roadmap-towards-circular-economy-montenegro>
- **Sloveenia:**
https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/roadmap_towards_the_circular_economy_in_slovenia.pdf

Strateegiline- ja õigusraam

Rahvusvahelised konventsioonid ja EL taseme õigusraam, kokkulepped

- ÜRO säästva arengu eesmärgid - <https://sdgs.un.org/goals>
- Euroopa roheline kokkulepe - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1576150542719&uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>
- EL ringmajanduse tegevuskava - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0098>
- EL kliima- ja energiapoliitika raamistik aastateks 2020-2030 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1119&from=ET>
- Euroopa kaheksas keskkonnaalane tegevusprogramm - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022D0591&from=EN>
- Jäätmete raamdirektiiv - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32018L0851>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:02008L0098-20180705>
- Pakendidirektiiv - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0852>
- Prügiladirektiiv - <https://eur-lex.europa.eu/legal->

[content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0850](#)

- Elektroonikaromu direktiiv - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:02012L0019-20180704>
- Patareidirektiiv - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006L0066-20180704>
- SUP direktiiv - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0904&from=ES>
- Autoromude direktiiv - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:02000L0053-20180704>
- Tööstusheite direktiiv - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=CELEX:32010L0075>

Siseriiklikud õigusaktid, strateegiad, arengukavad ja seotud tegevuskavad

- Pakendiseadus - <https://www.riigiteataja.ee/akt/107032023017?leiaKehtiv>
- Jäätmeseadus - <https://www.riigiteataja.ee/akt/114062013006?leiaKehtiv>
- Kliimapoliitika põhialused aastani 2050 - <https://www.riigiteataja.ee/akt/307042017001?leiaKehtiv>
- EE2035 - <https://www.riigiteataja.ee/akt/315052021012>
- EE2035 tegevuskava - https://www.valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia/materjalid?view_instance=1&current_page=1 (11.05.2023 versioon)
- EE2035 tõetamm - <https://tamm.stat.ee/?valdkond=keskkond>
- Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 - <https://www.riigiteataja.ee/akt/0000/1279/3848/12793882.pdf>
- Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 - <https://kliimaministeerium.ee/kliimamuutustega-kohanemise-arengukava>
- Energiamaajanduse arengukava aastani (ENMAK) 2030 - <https://www.mkm.ee/energeetika-ja-maavarad/energiamaajandus/energiamaajanduse-arengukava>
- Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava (TAIE) 2021-2035 - <https://www.hm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/ministeerium/strateegilised-alusdokumendid-ja-programmid#eesti-teadus-ja-are>
- Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035 - <https://www.hm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/ministeerium/strateegilised-alusdokumendid-ja-programmid#haridusvaldkonna-are>
- Noortevaldkonna arengukava 2021-2035 - <https://www.hm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/ministeerium/strateegilised-alusdokumendid-ja-programmid#noortevaldkonna-aren>
- Metsanduse arengukava aastani 2030 - <https://kliimaministeerium.ee/MAK2030>
- Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030 - <https://www.agri.ee/pollumajanduse-ja-kalanduse-valdkonna-arengukava-aastani-2030>
- Eesti säästva arengu strateegia „Säästev Eesti 21“ - <https://www.riigiteataja.ee/akt/940717>
- Taaste- ja vastupidavusrahastu ja REPwerEU taastekava - <https://www.rtk.ee/toetused-ja-taotlemine/taaste-ja-vastupidavusrahastu-rrf/eesti-taastekava>
- 2021-2027 perioodi Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava - <https://pilv.rtk.ee/s/6nBxRwrmjfwNgzL>
- Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023-2027 - <https://www.agri.ee/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2023-2027>

Jäätmed

Jäätmetega seotud nõuete täitmine panustab ringmajanduse valges raamatus toodud järgmistesse arengusuundadesse:

- 1) ressursse kasutatakse vastutustundlikult ja nõudlusest lähtuvalt, ressursikasutus on läbi mõeldud ja jäätmete ke on viidud miinimumi,
- 5) ringmajandus on riiklikul tasandil hästi koordineeritud ning loodud on ringmajandust toetav õigus- ja majanduskeskkond.

Aasta	Eesmärk	Alusdokument
2035	Olmejäätmeid tuleb korduskasutuseks ette valmistada ja ringlusse võtta vähemalt 65% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.	Jäätmete raamdirektiiv
	Ringmajandusele ülemineku toetamise vahendid - liikmesriigid kasutavad jäätmehierarhia kohaldamise stimuleerimiseks majandushoobasid ja muid meetmeid.	Prügiladirektiiv Jäätmeseadus Prügiladirektiiv
2030	2030. aastaks suurendatakse olmejäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu vähemalt 60 %-ni massist.	Jäätmete raamdirektiiv
	Aastaks 2030 tuleb toidujäätmete teket vähendada toidutööstuses- ja tootmises 10% ning kaubanduses ja kodumajapidamises 30% võrreldes 2020 aastaga.	Jäätmete raamdirektiiv
	Liikmesriigid püüavad tagada, et alates 2030. aastast ei võeta prügilasse vastu ringlussevõtuks või muuks taaskasutamiseks sobivaid jäätmeid, eelkõige olmejäätmeid, välja arvatud jäätmed, mille puhul prügilas ladestamine annab direktiivi 2008/98/EÜ artikli 4 kohaselt parima keskkonnaalase tulemuse.	Prügiladirektiiv
2028	Pakendijäätmete ringlussevõttu sihttase 70%.	Riigi jäätmekava 2022-2028
	Tavajäätmete hulka kuuluvate ehitus- ja lammutusjäätmete (välja arvatud kivid ja pinnas ning süvenduspinnas) ringlussevõttu sihttase 40%.	
	Patarei- ja akujäätmete kogumine - sihttase 65%.	
	Elektri ja elektroonikajäätmete kogumine - sihttase 85%.	
	Ohtlike jäätmete taaskasutuse sihttase 55%.	
	Jäätmete ke inimese kohta (va põlevkivijäätmed) -sihttase 4000 kg/in.	
	Ringleva materjali määr - sihttase 25%.	
	Korduskasutatava pakendi osakaal turule lastud pakenditest - sihttase 10%.	
Olmejäätmete ringlussevõtt - sihttase 58%.		
2025	Olmejäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamine ja ringlussevõtt vähemalt 55% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.	Jäätmete raamdirektiiv Jäätmeseadus

	Patarei- ja akujäätmete kogumise määr - sihttase 65%.	Riigi jäätmekava 2022–2028
	1. jaanuarist 2025 tekstiili liigiti kogumine.	Jäätmete raamdirektiiv
	1. jaanuarist 2025 kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmefraktsioonide eraldi kogumise, et tagada nende töötlemine ja et need ei saastaks muid olmejäätmevooge.	Jäätmeseadus Jäätmete raamdirektiiv
2020	Ehitus- ja lammutusjäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamine, ringlussevõtt ja muu taaskasutamine vähemalt 70% massist.	Jäätmete raamdirektiiv
2018	Kategooriasse soojusvahetusseadmed või suured seadmed kuuluvate elektroonikaromude puhul — 85 % taaskasutatakse ja — 80 % valmistatakse ette korduskasutamiseks ja võetakse ringlusse.	Elektroonikaromude direktiiv
	Kategooriasse ekraanid, kuvarid ja suurema kui 100 cm ² ekraaniga varustatud seadmed kuuluvate elektroonikaromude puhul — 80 % taaskasutatakse ja — 70 % valmistatakse ette korduskasutamiseks ja võetakse ringlusse.	
	Kategooriasse väikesed seadmed või väikesed infotehnoloogia- ja telekommunikatsiooniseadmed (mille ükski väline mõõde ei ületa 50 cm) kuuluvate elektroonikaromude puhul — 75 % taaskasutatakse ja — 55 % valmistatakse ette korduskasutamiseks ja võetakse ringlusse.	
	Kategooriasse lambid kuuluvate elektroonikaromude puhul 80 % võetakse ringlusse.	
2011	Ringlussevõtu käigus peab saavutama järgmised minimaalsed ringlussevõtu määrad: a) pliiipatareide ja -akude ringlussevõtt keskmiselt 65 massiprotsendi ulatuses, sealhulgas sisalduva plii võimalikult kõrgemal tasemel ringlussevõtt, mis on ilma ülemäärasteid kulutusi tegemata tehniliselt teostatav; b) kaadmiumnikkelpatareide ja -akude ringlussevõtt keskmiselt 75 massiprotsendi ulatuses, sealhulgas sisalduva kaadmiumi kõrgemal tasemel ringlussevõtt, mis on ilma ülemäärasteid kulutusi tegemata tehniliselt teostatav, ja c) muude patarei- ja akujäätmete ringlussevõtt keskmiselt 50 massiprotsendi ulatuses.	Parareide ja akude direktiiv

Pakendid

Jäätmetega seotud nõudete täitmine panustab ringmajanduse valges raamatus toodud 1. ja 5. arengusuundaning mõni ka 6. arengusuunda:

- 1) ressursse kasutatakse vastutustundlikult ja nõudlusest lähtuvalt, ressursikasutus on läbi mõeldud ja jäätmete ke on viidud miinimumi;
- 5) ringmajandus on riiklikul tasandil hästi koordineeritud ning loodud on ringmajandust toetav õigus- ja majanduskeskkond;
- 6) juurdunud on keskkonnateadlik mõtteviis ja keskkonnahoidlik käitumine.

Pakendite ringlussevõttu ja taaskasutust reguleerivad eelkõige järgmised õigusaktid: EL tasandil [pakendite ja pakendijäätmete direktiiv](#), [plasttoodete keskkonnamõju vähendamise direktiiv](#) ning siseriiklikult üle võetud nõuded on [pakendiseaduses](#).

Kohustus pakendijäätmetes sisalduvatest materjalide massist taaskasutada ja/või ringlusse võtta	TAASKASUTADA		RINGLUSSE VÕTTA	
	Hetkel kehtiv sihttase		2025 sihttase	2030 sihttase
Kogumass	60%	55%	65%	70%
Plast	55%	45%*	50%	55%
Puit	45%	20%	25%	30%
Mustmetall	60%	60%	70%	80%
Alumiinium			50%	60%
Klaas	70%	70%	70%	75%
Paber ja kartong	70%	60%	75%	85%

Plastist joogipudelite sihtarvud	2025 sihttase	2029 sihttase	2030 sihttase
Plastist joogipudelite, mille peamiseks komponendiks on polüetüleentereftalaat ehk PET joogipudelid, koostises oleva ringlusse võetud plasti määr, arvatuna turule lastud joogipudelite keskmisena.	25%		30%
Plastist joogipudelite koostises oleva ringlusse võetud plasti määr, arvatuna turule lastud joogipudelite keskmisena.			30%
Pakendiettevõtja, kes laseb turule ühekordselt kasutatavaid plastist joogipudeleid, peab tagama joogipudelite turule lastud kogustest liigiti kogumise.	77%	90%	

Eesmärk	Aasta
Avalikel üritustel on lubatud kasutada toidu ja joogi serveerimiseks üksnes korduskasutatavaid anumaid ja söögiriistu.	2024
3.07.2024 alates võib ühekordselt kasutatavad plasttooted, millel on plastist valmistatud korgid ja kaaned, turule lasta üksnes siis, kui korgid ja kaaned jäävad toote ettenähtud kasutusetapis pakendite külge.	2024
2026. aastaks tuleb saavutada ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimise mõõdetav vähenemine võrrelduna kalendriaastaga, mille kohta on pakendiettevõtjal esimest korda kohustus esitada pakendiregistrisse ühekordselt kasutatavate plasttoodete andmed (2023).	2026

2024-2030

Aasta	Eesmärk	Õiguslik alus	Vastu-taja	Arengusuunad ringmajanduse valges raamatus					
				1 - läbimõeldud ressursikasutus, minimaalne jäätmete ke	2 - ringmajandussuunitlusega ettevõtjad	3 - oskustea ve, eksperdid ja koostöö	4 - IT lahendused ja seireandmed	5 - koordineeritus, õigus- ja majandusk eskkond	6 - mõtte viis ja käitumine
2030	Hiljemalt 2030. aasta 31. detsembriks tuleb pakendijäätmete kogumassist vähemalt 70 protsenti ringlusse võtta.	Pakendite ja pakendijäätmete direktiiv	EL riigid	x				x	
		Pakendiseadus	KLIM	x				x	
	Valdkonna investeeringud peavad soodustama ressursitõhusust ja ringmajanduse arengut. Toetatakse maapiirkonna arengusse panustavaid ning bio- ja ringmajandust soodustavaid tegevusi.	Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030	REM	x	x				
Elanikkonna teadlikkuse parandamine ravimite keskkonnamõtjude kohta ja ravimijäätmete kogumise kaasajastamine .	Ravimipoliitika 2030	SoM	x						x
2029	Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada ringlussevõtuks liigiti kogumine: b) hiljemalt 2029. aastaks lisa F osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete jäätmed koguses, mis võrdub kaalupõhiselt 90 % sellistest teataval aastal turule lastud ühekordselt kasutatavatest plasttoodetest.	Plasttoodete keskkonnamõtju vähendamise direktiiv	EL riigid	x				x	

	Pakendiettevõtja, kes laseb turule ühekordselt kasutatavaid plastist joogipudeleid, peab tagama joogipudelite liigiti kogumise ringlussevõtu eesmärgil järgmisel määral: hiljemalt 2029. aastaks 90 protsenti turule lastud kogustest.	Pakendiseadus	KLIM	x				x	x
2028	Pakendijäätmete ringlussevõtu sihttase 70%.	Riigi jäätmekava 2022–2030	KLIM	x				x	
2027	Rakendada piisavaid meetmeid, et saavutada 2027. aastaks Läänemere piirkondliku toitainete ringlussevõtu strateegiaga sätestatud eesmärgid.	Läänemere piirkondlik toitainete ringlussevõtu strateegia/ Läänemere tegevuskava	KLIM, REM	x		x			
	Toitainete ringlussevõtu eesmärkide rakendamine (lisa III, osa 2, reegel 12).	Läänemere merekeskkonna kaitse konventsioon	KLIM					x	
2026	Saavutada ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimise ambitsioonikas ja pidev ning mõõdetav vähenemine võrreldes 2022. aastaga ning jäätmetekke vältimine.	Plasttoodete keskkonnamõju vähendamise direktiiv	EL riigid	x				x	
	Uute ja innovaatiliste ringsete ärimudelite toetamine: kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistiku alusel delegeeritud õigusaktide läbirääkimine ja loodavate nõuete ülevõtmine ning rakendamine Eestis.	Rohepöörde tegevuskava	KLIM, MKM	x	x	x	x	x	x
2025	KOV üksus peab korraldama tekstiiljäätmete liigiti kogumise mitte hiljem kui 2025. aasta 1. jaanuariks.	Jäätmeseadus	KLIM					x	x

	Lepingueelse teabe esitamise kohustuste täiendamine: 1) kohustus teavitada tarbijat kauba kestlikkuse alase müügigarantii kestvusest ELi ühtlustatud formaadis (kui kaua toodet tasuta parandatakse v asendatakse); 2) kohustus teavitada tarbijat sellest, kui kaua ta võib digitoodete osas oodata tarkavarauuendusi; 3) kohustus teavitada tarbijat kauba parandusvõimalustest (ELi parandatavusskoor või kui seda ei ole, siis varuosade kättesaadavus, orienteeruv kulu, hooldusparandusjuhiste olemasolu, parandamisega seotud piirangud).	Tarbijaõiguste direktiiv	MKM						x
2023	Avalikel üritustel on lubatud kasutada toidu ja joogi serveerimiseks üksnes korduskasutatavaid anumaid ja söögiriistu.	Pakendiseadus	KLIM	x				x	
	Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse toel väärindatakse kohalikke ressursse kestlikult, elurikkusega arvestavalt ja kõrge ressursitootlikkusega, keskendudes nii esmasele kui ka teisele toormele ning võimendades bio- ja ringmajandust.	Ressursside väärindamise teekaardid	MKM, HTM			x			
	Toidusüsteemi kestlikumaks muutmine (kestliku toidusüsteemi õigusraamistik, jäätmedirektiivi muutmissettepanek seoses toidujäätmete sihtarvudega).	Euroopa Komisjoni strateegia "Talustaldrikule"	EL riigid		x	x			
	Algatuse eesmärk on muuta ELi toidusüsteem kestlikumaks ning integreerida kestlikkus kõikidesse toiduga seotud poliitikavaldkondadesse.	Kestliku toidusüsteemi õigusraamistik, õiguslik ettepanek	EL riigid					x	
Tähtajata	Toidujäätmete tekke vähendamine.	Toidujäätmete tekke vältimise kava	KLIM		x				x

Eesti toidu tutvustamise ja müügiarendustegevuste suunad nii siseturul kui ka välisriikides, keskendudes tarbijate teadlikkuse tõstmisele kõigest toiduga seonduvast, kohaliku toidutootmise väärtustamisele, toidutootjate konkurentsivõime ja elujõu tagamisele ning toidukultuuri populariseerimisele.	Visioonidokument "Eesti toit 2022-2025"	REM	x	x				x
Toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud ringlussevõetud plastist materjalid ja esemed peavad vastama kehtestatud toiduohutuse nõuetele: reguleeritakse toiduga kokku puutuda lubatud plasti ringlussevõtutehnoloogiad, loaga seotud kohustused, nõuetele vastavuse tõendamine, ametliku kontrolli meetmeid jms.	Toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud ringlussevõetud plastist materjalide ja esemete nõuded	EL riigid (REM)		x				
Pakendite märgistus, korduskasutus pakendite ja taastäitmise nõuded, kompostitavate pakendite mõisted.	Pakendi _____ ja pakendijäätmete määrus	KLIM						x
Strateegia alusel on välja tulnud ja tulemas uusi EL tasandi algatusi, mille eesmärgiks on valdkonna suunamine rohepöörde, kliima ja ringmajanduse, nullsaaste eesmärkide paremaks toetamiseks.	EL kemikaalistrateegia	KLIM						x
Keskkonnaväidete ja -märgiste kasutamise reguleerimine EL tasandil.	EL keskkonnaväidete algatus	KLIM				x		x

2035 eesmärgid

Alusdokument	Eesmärk	Vastutaja	Arenegusuunad <u>ringmajanduse valges raamatus</u>					
			1 - läbimõeldud ressursikasutus, minimaalne jäätmeteke	2 ringmajanduse suunilusega ettevõtjad	3 oskusteave, eksperdid ja koostöö	4 - IT lahendused ja seireandmed	5 koordineeritus, õigus- ja majanduskeskkond	6 mõtteviis ja käitumine
Prügiladirektiiv	Aastaks 2035 vähendatakse prügilas ladestatavate olmejäätmete kogust vähemalt 10 %-ni tekitatud olmejäätmete üldkogusest.	EL riigid	x				x	
Jäätmete raamdirektiiv Olulisemaid nõuded.	Olmejäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu suurendatakse vähemalt 65 %-ni massist.	EL riigid	x				x	
Eesti 2035	Võtame kasutusele ringmajanduse põhimõtted - materjalide ringlussevõtu ja teisese toorme kasutuse suurendamiseks soodustame jätkusuutlike tootmis- ja tarbimismudelite kasutuselevõtmist.	KLIM	x	x				x
	Võtame kasutusele ringmajanduse põhimõtted - korraldame jäätmemajanduse ümber lähtuvalt jäätmehierarhiast ning võtame kasutusele uuenduslikud lahendused, et väheneks jäätmete ning suureneks materjali ringlusse võtmine ja jäätmete liigiti kogumine.	KLIM	x					
EE2035 tegevuskava	Kestliku ringbiomajanduse (sh sinimajanduse) arendamine ja Eesti kujundamine piirkondliku ringbiomajanduse eestvedajaks.	REM					x	x

	Esmast tooret vähendavate ja teisese toorme kasutust suurendavate tootmis- ja tarbimismudelite ning ohutu materjaliringluse arendamine ja kasutuselevõtmine ning vastava pädevuse kasvatamine koostöös ettevõtete ja KOVidega.	KLIM	x	x				
	Jäätmemajanduse tõhus ja innovaatiline ümberkorraldamine (sh liigiti kogumise taristu arendamine, materjalide korduskasutamise suurendamine, toidujäätmete vähendamine ja ülejääva ohutu toidu annetamine).	KLIM		x		x		

2050 eesmärgid

Alusdokument	Eesmärk	Vastutaja
Euroopa roheline kokkulepe	2050. aastaks ei ole Euroopa Liidus enam kasvuhoonegaaside netoheidet.	EL riigid
	Kliimaneutraalse ringmajanduse saavutamine aastaks 2050.	EL riigid
EL kliimamäärus	Saavutada liidus 2050. aastaks kliimaneutraalsus	EL riigid
Eesti 2035	Aastaks 2050 on Eesti konkurentsivõimeline, teadmispõhise ühiskonna ja majandusega kliimaneutraalne riik, kus on tagatud kvaliteetne ja liigirikas elukeskkond ning valmisolek ja võime kliimamuutuste põhjustatud ebasoodsaid mõjusid vähendada ja positiivseid mõjusid parimal viisil ära kasutada.	KLIM

Teekaardi loomise metoodika

Teekaardi aluseks on rahvusvaheliste konventsioonide kokkulepped, EL tasandi õigusraam ja juhised, Eestis juba kehtestatud õigusaktid, strateegiline raamistik, valdkonnas seatud eesmärgid ja tehtud kokkulepped.

Teekaardi koostamise etapid ja nende täitmise tagamise eest vastutajad olid järgmised:

- ringmajandusega seotud õigusaktidest, kokkulepetest, arengukavadest, uuringutest, analüüsides, tegevuskavadest jm tulenevate kohustuste, nõuete ja eesmärkide kaardistus – CIVITTA,
- ringmajandusega seotud ministeeriumitelt ja asutustelt sisendi korje – Tellija, seotud asutused,
- sisendi koondamine ja analüüs – CIVITTA,
- teekaardi dokumendi ja veebirakenduse struktuuri, detailsuse ja visuaali kokkuleppimine. – Tellija, CIVITTA, Singleton,
- veebirakenduse loomine – Singleton,
- teekaardi täiendamine – CIVITTA,
- edasine teekaardi hoidmine, uuendamine, visuaali ajakohastamine – Tellija.

Valdkonnaga seotud EL tasandi regulatsioon, siseriiklikud õigusaktid, arengukavad, tegevuskavad, teekaardid, uuringud on loetletud peatükis „Strateegiline- ja õigusraam“.

Sidusrühmade kaasamine on toimunud valdkonna arengukavade, tegevuskavade, teekaartide jm ning õigusraamistiku väljatöötamise käigus. Loodud teekaart koondab juba tehtud või tulevasi kokkuleppeid ilma ekstra uusi kokkuleppeid tegemata.

Teekaart kajastab kohustusi ja eesmäärke aastatel 2023-2030, 2035 ja 2050. Teekaart on koostatud perioodil august-oktoober 2023. Teekaarti uuendab Tellija vastavalt vajadusele.

Teekaardi rakendamine

Teekaardi tegevuste täitmise ja asjakohasena hoidmise eest vastutab Tellija. Tegevuste rakendamise ja mõõdikute täitmise hetkeseisu hakatakse regulaarselt üle vaatama ringmajanduse juhtrühmas. Teekaarti ja veebirakendust uuendab vajadusel Tellija. Teekaardi tutvustamise ja levitamise korraldab Tellija.